

Громадська організація «Інноваційні обрії України»

# УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 1

2020

Громадська організація «Інноваційні обрії України»

# **УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 1

Мелітополь  
2020

**УДК 821.161.2.09 (062.552)**  
**У45**

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України  
серія КВ №24367-14207Р від 20.02.2020

**Редакційна колегія:**

*Головний редактор:* Шарова Т.М. – кандидат філологічних наук, доцент,  
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

*Члени редколегії:*

Землянська А.В. – кандидат філологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Шаров С.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького;

Деркачова О.С. – доктор філологічних наук, професор, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;

Семенов О.М. – доктор філологічних наук, професор, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка;

Ляшчинська О.О. – доктор філологічних наук, професор, Гомельський державний університет імені Ф.Скорини (Республіка Білорусь).

**У 45** Українські студії в європейському контексті. Випуск 1: зб. наук. пр.  
/ за ред. Т.М. Шарової. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2020. 316 с.

До збірника ввійшли матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції з міжнародною участю «Українська література в загальноєвропейському контексті» (м. Мелітополь, 27 березня 2020 року). Публікації присвячені актуальним проблемам і перспективам розвитку вітчизняної та зарубіжної літератур, їх взаємозв'язку і взаємовпливам, а також педагогічним, інноваційним технологіям та методикам навчання в закладах середньої, профільної та вищої освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

ISBN 978-617-7823-17-8

**УДК 821.161.2.09 (062.552)**

© Автори публікацій, 2020

© ГО «Інноваційні обрії України», 2020

## ЗМІСТ

\*\*\*\*\* ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ \*\*\*\*\*

<i>Бащеванжи О.Є.</i> ВПЛИВ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ НА ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ Г. СКОВОРОДИ .....	8
<i>Беляєва В.В., Шарова Т.М.</i> ПРАГНЕННЯ ДО ЖИТТЯ У ТВОРІ К. БАБКІНОЇ «ШАПОЧКА І КИТ» .....	11
<i>Біляцька В.П.</i> АНТРОПОЛОГІЧНИЙ СИМВОЛ ІСТОРИЧНИХ ПОЕМ І. ОГІЄНКА Й О. ВЕРЕТЕНЧЕНКА .....	15
<i>Бондаренко Г.І., Сушко О.І.</i> ПРОБЛЕМА КОХАННЯ ЯК ДУХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЕТИЧНОГО ДОРОБКУ ЛІНИ КОСТЕНКО .....	21
<i>Ващакіна М.О.</i> МЕТАФОРА У ТВОРЧОСТІ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ ПОЕТЕСИ ОЛЬГИ ДУНАЄВОЇ .....	27
<i>Вергеєнко С.А.</i> «НАГАВАРЬЛАСЯ ВАДА НА 12 ЗОР АД 12 ВАС ЛИХАРАДАК», ИЛИ СПОСОБЫ ПРОФИЛАКТИКА И ЛЕЧЕНИЯ ЛИХОРАДКИ В НАРОДНОЙ МЕДИЦИНЕ .....	35
<i>Галушко Т.В.</i> ПРОБЛЕМАТИКА ХУДОЖНІХ ТВОРІВ В. РОДІОНОВА .....	39
<i>Герасимова І.В.</i> РЕТРО- І ПРОСПЕКТИВНІ ВЕКТОРИ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ЯК УТІЛЕННЯ АВТОРСЬКОГО БАЧЕННЯ ТРАДИЦІЙНОГО І СУЧАСНОГО В РОМАНІ ЛЮКО ДАШВАР «СЕЛО НЕ ЛЮДИ» .....	43
<i>Горбань Я.С.</i> НОВЕЛІСТИЧНА ТВОРЧИСТЬ В. СТЕФАНИКА: ОСОБЛИВОСТІ ФОЛЬКЛОРУ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ПИСЬМЕННИКА .....	49
<i>Гулієва К.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМАТУ ВИРОБНИЧОГО РОМАНУ Ю. ШОВКОПЯСА «ІНЖЕНЕРИ» .....	56
<i>Забаренко А.Ю., Шарова Т.М.</i> ДЗВІНКА МАТІЯШ «МАРТА З ВУЛИЦІ СВЯТОГО МИКОЛАЯ»: ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ТЕМУ ІНКЛЮЗІЇ.....	60
<i>Землянська А.В.</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЖАНРОВОЇ МОДЕЛІ ЛЮБОВНОГО РОМАНУ У ТВОРІ О. ДЕРКАЧОВОЇ «КРАМНИЦЯ ЩАСТЯ» .....	65
<i>Землянський А.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРУ МІСТИЧНОГО ДЕТЕКТИВУ В РОМАНІ В. ВАСИЛЬЧЕНКА «ДВОРУШНИКИ, АБО ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ВОВКУЛАКИ» .....	69
<i>Зотова В.Г., Залогіна Г.Г.</i> «ГОВОРИ, ГОВОРИ...»: ПОЕТИКА МОНОЛОГІВ І ДІАЛОГІВ У МАЛІЙ ПРОЗІ М. КОЦЮБІНСЬКОГО .	75

<i>Зотова В.Г., Колодіна Т.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ БЕСТІАРНОЇ ПАРАДИГМИ Є. ПОЛОЖІЄМ У ЙОГО ПРОЗОВИХ ТВОРАХ .....	86
<i>Коваленко А.С.</i> ФОРМУВАННЯ «СВОГО / ЧУЖОГО» ПРОСТОРУ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЗАЦІЇ ОПОВІДІ У ЗБІРЦІ О. ДЕРКАЧОВОЇ «ЗА ЛОНДОНСЬКИМ ЧАСОМ» .....	90
<i>Ковтун Ю.О., Землянська А.В.</i> ОБРАЗ ЗАХИСНИКА БАТЬКІВЩИНИ В АРТ-ПРОЄКТІ ОЛЕГА ГОНЧАРЕНКА «АТО. МОМЕНТИ ІСТИНИ» .....	95
<i>Копейцева Л.П., Кара С.А.</i> АВТОРСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МІФОСТРУКТУР У РОМАНІСТИЦІ Р. ІВАНИЧУКА .....	101
<i>Костішак І.М., Шаров С.В.</i> ДАРА КОРНІЙ «ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ»: ЕЛЕМЕНТИ ІНКЛЮЗІЇ В ХУДОЖНЬОМУ ПРОСТОРІ .....	106
<i>Кузьменко В.О.</i> ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА .....	111
<i>Мажара Н.С., Гуртовенко Т.К.</i> КІНЕМАТОГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ ОБРАЗУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В РОМАНІ К. ТУРКОНОВАЛОВА, Д. ЗАМРІЯ, О. ЛІСОВИКОВОЇ «ХУДОЖНИК» .....	115
<i>Мельнікова А.М., Шарова Т.М.</i> КАЗКА «ОПКУНИ ДЛЯ ЖИРАФА» О. ЛУЩЕВСЬКОЇ: ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ... ..	121
<i>Мищенко Н.О., Огульчанська О.А.</i> ПЕЙЗАЖ ЯК ЗАСІБ ХАРАКТЕРОТВОРЕННЯ У РОМАНІ ІВАНА БАГРЯНОГО «ЛЮДИНА БІЖИТЬ НАД ПІРВОЮ» .....	126
<i>Огульчанська О.А.</i> СВІЙ/ЧУЖИЙ ХРОНОТОП У РОМАНІ ДОТ ГАТЧІСОН «САД МЕТЕЛИКІВ» .....	130
<i>Печерський Р.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ М. СТЕЛЬМАХА .....	134
<i>Піскоха Н.Д.</i> ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЗОВОЇ СПАДЩИНИ ПЕТРА ПАНЧА .....	138
<i>Постол А.О.</i> ПОЕТИКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ П. ТИЧІНИ .....	142
<i>Ромас Л.М.</i> ОБРАЗИ АДЕПТІВ ТОТАЛІТАРНОЇ СИСТЕМИ В РОМАНІ В. ДАНИЛЕНКА «КЛІТКА ДЛЯ ВИВІЛЬГИ».....	146
<i>Сажко У.С., Землянська А.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФЕНТЕЗІЙНОГО ПРОСТОРУ В РОМАНІ ДАРИ КОРНІЙ «ЗВОРОТНИЙ БІК СУТІНІ» .	151
<i>Скориця Д.В., Атрошенко Г.І.</i> «НЕ ТРИВОЖСЯ, ЩО СЕРЦЕ НЕВЕЛИЧКЕ: ВОНО УМІСТИТЬ ЦІЛИЙ СВІТ»: ПРОБЛЕМИ ДУХОВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У КАЗКАХ ЗІРКИ МЕНЗАТІЮК .....	155

<i>Стовбиль Г.В., Шаров С.В.</i> МАРК ЛІВІН «РІКИ ТА ДОРОГИ»: ПРОБЛЕМИ ДОРОСЛОГО СВІТУ ЧЕРЕЗ ДИТЯЧЕ СПРИЙНЯТТЯ ...	161
<i>Стоєва О.В.</i> САТИРИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ТВОРІВ ГЛБОВА-БАЙКАРЯ .....	165
<i>Фадєєва О.В.</i> ПУБЛІЦИСТИЧНА ФІЛОСОФІЧНІСТЬ СОНЕТІВ Д. ПАВЛИЧКА .....	170
<i>Хаджинова Р.В.</i> ТВОРЧІСТЬ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ: ПРОБЛЕМА ТРАДИЦІЙ І НОВАТОРСТВА У МАЛІЙ ПРОЗІ ХХ СТ. ....	174
<i>Шпортко В.В.</i> ПОЕТИЧНІ ТВОРИ Л. ГЛБОВА ДЛЯ ДІТЕЙ .....	179
<i>Чимиркова О.І.</i> ТОПОС ЛЬВОВА ЯК МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ У РОМАНІ Ю. ВИННИЧУКА «ТАНГО СМЕРТІ» .....	183
***** <b>МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ</b> *****	
<i>Батура П.В.</i> АБСТРАКТНА ЛЕКСИКА В МОВІ ТВОРІВ ВОЛОДИМИРА ЛИСА .....	190
<i>Воїнова Е.Н.</i> МЕТАФОРА В ПОЕЗІИ МАКСИМА ТАНКА .....	194
<i>Ермакова Е.Н.</i> СТЕРЕОТИПИЗАЦІЯ КАК ОДИН ИЗ СПОСОБОВ ЯЗЫКОВОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ В ТЕКСТЕ .....	198
<i>Єрмоленко С.І., Булгакова В.В.</i> ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КАТЕГОРІЇ ЗАПЕРЕЧЕННЯ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ О. ДЕРКАЧОВОЇ «ДІМ ТЕРЕЗИ») .....	203
<i>Єрмоленко С.І., Дитюк К.А.</i> СПЕЦИФІКА ВОКАТИВА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ЛЮКО ДАШВАР «МАКС») .....	207
<i>Єрмоленко С.І., Юдакова О.О.</i> ПОРІВНЯЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ У РОМАНІ ЛЮКО ДАШВАР «НА ЗАПАХ М'ЯСА» .....	211
<i>Кривошеєва К.Є.</i> СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ НАЗВ УЗАГАЛЬНЕНИХ ОЗНАК У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ .....	215
<i>Лещинская О.А.</i> ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ-РЕПРЕЗЕНТАНТЫ ЭМОЦИИ СТРАХА В ЯЗЫКЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ ЯНКИ КУПАЛЫ .....	219
<i>Минакова Л.Н.</i> ДЕТЕРМИНОЛОГИЗИРОВАННАЯ ЛЕКСИКА В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ БЕЛОРУССКИХ ПИСАТЕЛЕЙ .....	224
<i>Панкова Н.М.</i> ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПАРЕМИЙ ПЕТРИКОВСКОГО РАЙОНА ГОМЕЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ .....	230
<i>Поплавная Л.В.</i> ВЫРАЗИТЕЛЬНЫЕ СРЕДСТВА СОЗДАНИЯ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗА В ТЕКСТАХ ИСТОРИЧЕСКИХ РОМАНОВ ЛЕОНИДА ДАЙНЕКИ .....	234
<i>Сіроштан Т.В., Корольова А.О.</i> ГУМОРИСТИЧНА КОНОТАЦІЯ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ В. НЕСТАЙКА (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «ТОРЕАДОРИ З ВАСЮКІВКИ») .....	240

<b>Станкевич А.А.</b> БЕЛОРУССКИЕ НАРОДНЫЕ ЗАГАДКИ-ОПИСАНИЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ВЫРАЖЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ .....	244
<b>Тимошенко Н.П.</b> СТРУКТУРНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ БЕССОЮЗНЫХ СЛОЖНЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЙ В ЯЗЫКЕ БЕЛОРУССКИХ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОК .....	249
<b>Хазанова Е.Л.</b> ЦВЕТОВАЯ ПАЛИТРА ЯЗЫКА БЕЛОРУССКИХ И УКРАИНСКИХ ЗАГАДОК .....	256
<b>Шведова З.В., Дроботов В.А.</b> КОМПАРАТИВНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ КАК НАЦИОНАЛЬНО МАРКИРОВАННЫЕ ЕДИНИЦЫ ЯЗЫКА .....	263
***** ПЕДАГОГІЧНІ СТУДІЇ ТА ІКТ *****	
<b>Деркачова О.С.</b> ВИКОРИСТАННЯ ДЕВАЙСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КРЕОЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ (НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ») .....	269
<b>Дуйловська І.М.</b> МЕТОДИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ ТА ПРОБЛЕМА ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ В ШКОЛІ .....	276
<b>Єрмоленко С.І., Дуднік К.О.</b> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (НА РІВНІ ЛЕКСИКИ І ФРАЗЕОЛОГІЇ)..	280
<b>Єрмоленко С.І., Шевчик Г.С.</b> САМОСТІЙНА РОБОТА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В 5 КЛАСІ (НА РІВНІ ФОНЕТИКИ) .....	284
<b>Іващенко С.М.</b> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ «СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ» В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА .....	289
<b>Левада В.Р.</b> АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ» ТА СПОРІДНЕНИХ З НИМ ПОНЯТЬ .....	296
<b>Мажара Н.С., Продайвода Н.С.</b> АСПЕКТИ ТЕОРЕТИКО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО СКЛАДАННЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ .....	300
<b>Пустовіт В.Ю.</b> ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПИСЬМЕННИЦЬКОГО ЕПІСТОЛЯРІЮ У ВИКЛАДАННІ ЛІТЕРАТУРИ .....	305
<b>Пуць Л.А., Шаров С.В.</b> НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧІ ПРАКТИКИ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....	310

**Сіроштан Т.В.**

кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри української мови

**Корольова А.О.**

студентка магістратури  
Мелітопольський державний педагогічний університет  
імені Богдана Хмельницького

## **ГУМОРИСТИЧНА КОНОТАЦІЯ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ В. НЕСТАЙКА (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «ТОРЕАДОРИ З ВАСЮКІВКИ»)**

**Анотація.** У статті вивчається лексика роману В. Нестайка «Тореадори з Васюківки» з погляду гумористичного компоненту в семантиці слів, зокрема досліджуються емоційно-експресивні та суб'єктивно-оцінні конотації, спричинені прагненням автора активізувати конкретне сприймання та асоціативно-образне уявлення.

**Ключові слова:** лексика, лексична одиниця, стилістично маркована лексика, конотація, гумористичний компонент.

Дослідження мовних засобів з погляду особливостей їх вживання в різних сферах життя і ефективності реалізації ними комунікативних завдань є одним із головних завдань сучасної функціональної лінгвістики. Роль слова у формуванні гумористичного ефекту з урахуванням його семантичних та емоційно-експресивних модифікацій була предметом аналізу таких мовознавців, як В. Виноградов, Л. Мацько, Т. Наумова, А. Попович, О. Стишов, В. Черняєва та ін. Незважаючи на значні напрацювання в цьому напрямку, мовні засоби гумору творчості В. Нестайка – автора найвідомішого гумористичного роману «Тореадори з Васюківки» та інших популярних творів для дітей, не були предметом спеціального дослідження, що зумовлює актуальність нашої розвідки.

Метою статті є вивчити особливості гумористичного компоненту в семантичній структурі лексики творів В. Нестайка на прикладі роману «Тореадори з Васюківки».

У вітчизняній лінгвостилістиці під гумористичною конотацією розуміють «додаткові семантичні і прагматичні компоненти лексичного та фразеологічного значення одиниць мови, які в тому чи тому контексті спрямовані на створення гумору, іронії, сарказму» [4, с. 1], проте неоднозначність самого терміна конотація спричиняє різноманітне



тлумачення розгляданого поняття. Конотацією називають додатковий компонент значення слова, що відображений у його змісті, у внутрішній формі знака, або додаткове прагматичне спів значення мовної одиниці [4, с. 5]. На думку вчених, «в основі конотацій лежать змістові відтінки слів, семантичні варіанти, але ядром їх є асоціативно-образний компонент, який ніби єднає денотативне (предметне) значення з конотативним (образним, ідеальним)» [1, с. 193].

Перше ж речення аналізованого твору привертає увагу до згрубілої лексики, яку використовує один із персонажів, звертаючись до головних героїв історії: – *От знайдибіда, авантюрист шмаркатий! Ванько-о-о!* [2, с. 7]; – *Вони ще мені умови ставлять, вишкварки!* [Там само]. Лихослів'я діда Варава викликає лише посмішку в читача, адже він більше видається кумедним, аніж страшним і грізним. Пор. також: – *Кінчайте, шминдрики, і йдіть учити уроки, екзамент на носі* [2, с. 15]; – *Ох, шелегейдики! – Ох, шмарогузи! – Ох, катові гаспиди!* [2, с. 84–85]; *Це все вона! Проклятуца баба! Тюрма народів! Сам її ненавиджу! Щоб її триста болячок!* [2, с. 174–175].

Гумористичний компонент присутній у висловлюваннях, побудованих зі стилістично піднесених, книжних слів. Автор навмисне використовує їх в описі буденних, звичних, нічим не примітних речей і справ, або звичайні дитячі пустощі змальовуються як щось урочисте, вагоме і значуще: *Довго ще тривають переговори* [2, с. 7]; *Він раз у раз міняв тактику: то підходить до корови потихеньку і несподівано бив килимком, то підскакував з розгону, то набігав збоку. Контрибуція не приймала бою* [2, с. 13]; *Підводний човен з плоскодонки навечно потонув у забутті* [2, с. 19]; *На наших грудях виблискують медалі «За відвагу». Внизу – море людей. Вони тримають наші портрети і транспаранти з написами: «Слава героям!», «Хай живуть Ява і Павлуша!», «Назвемо київське метро іменами героїв!», «Перейменуємо Поштову площу на площу імені Яви і Павлуші!». Оркестр грає туш...* [2, с. 51]; *Героїчна людина був Робінзон Кукурузо* [2, с. 122].

В інших випадках серйозні або важливі речі навмисно описані простими словами, наприклад: *Всі вони кандидати у якісь науки* [2, с. 41].

Емоційно-експресивне забарвлення окремих лексем увиразнюється за допомогою прийому контрасту, адже сутність комічного полягає саме в суперечності, «комізм – результат контрасту, розладу, протистояння» [1, с. 392]. Наприклад: *У нас була прекрасна, благородна ідея – провести під свинарником метро* [2, с. 7]; *Перша лінія метро у Васюківці!* [Там само]; *Степана ми не любили. Він щодня чистив зуби, робив зарядку і взагалі був*

свиня [2, с. 81]; *Карафолька* був дуже задоволений і весело наспівував похоронний марш [2, с. 84].

Гумористична конотація, на нашу думку, властива жаргонним словам, вжитим у творі: *Такого шелесту* наробила – *Ява* не знав, куди й очі подіти [2, с. 9]; – *О! А ви що тут робите, босяки?* [2, с. 156].

Ще одним засобом створення комічного виступають вигуки й звуконаслідувальні слова, які оживляють оповідь, наприклад: *Ви не були на нашому баштані? О-о! Тоді ви нічого не знаєте* [2, с. 79]; *Та хай вона горить синім полум'ям, та горілка! Щоб я її пив! Вони думають, що я не пробував! Ми з Явою якось пробували. Аякже! Бр-р! Тьху! Риб'ячий жир і то смачніший* [2, с. 87]; *А далі, виявляється усе повинен робити я. Дзуськи!* [2, с. 169]; *Від несподіванки Книш сіпнувся, послизнувся – шубовість! – і сів у воду* [2, с. 174].

В. Нестайко часто використовує присудки, виражені звуконаслідувальними словами. Це надає оповіді реалістичного, максимально безпосереднього характеру, наприклад: *Ми у двері – шмиг! Двері за нами – клац!* [2, с. 29]; *Гур-гур – поїхали* [2, с. 29]; *Він тільки рукою по воді – плюсь, плюсь, плюсь...* [2, с. 43]; *І раптом ззаду мене хтось боляче-боляче – щип!* [2, с. 51]; *Летять наші штурмовики-бомбовики. Підлітають – ррен! ррен! Репаються смугасті бомби...* [2, с. 80]; *Хвилини зо дві сиділи в човні нишком, затамувавши подих, – прислухалися. Ніде ніщо анічичирк!* [2, с. 164]; *Як не розкриється парашут, то тільки – ляп! – і кавкнеш...* [2, с. 213].

Доволі поширеним засобом творення комічного виступає галузева лексика (переважно термінологія з абстрактною семантикою [3, с. 102]), яка використовується невідповідно до ситуації, описуваній у творі, наприклад: *–Ех, – казав він, – і який же це академік читав! Дав би я йому по западному полушарію!* [2, с. 50]; *А вночі сьогодні хтозна-що його чекає! Справжня військова операція* [2, с. 164]; *Ні слова! Я все розумію! Була збройна сутичка з ворогом! Прикордонний інцидент!* [2, с. 264].

Несумісні словесно-ситуаційні порівняння також допомагають передати гумористичний колорит розповіді: *–Справжнісіньким наймитом став, – скаже Ява. – Кріпаком. Як Тарас Шевченко* [2, с. 87]; *І ми, як арештанти, похиливши голови, покірно потяглися за «ворогами народу», за тими, кого ми вважали шпигунами, зрадниками і запродацями* [2, с. 106]; *– Нічого сказати, поспішав ти, як свекор пелюшки прати* [2, с. 167].

Часто ефект комічного створюють і фразеологічні звороти, наприклад: *А я? Гірше за раба єгипетського. Спини не розгинаю. Поперек уже який*

*день ломить* [2, с. 87]; *Розсердивсь я, плюнув і пішов до торби з харчами – не міг більше терпіти. Як допався – пієторби вмолов. Наївся, як дурень мила* [2, с. 124]; *Куди це тебе несе? Преш, як німий до суду* [2, с. 136]; *От нюні розпустив! Не знав я, що ти такий боягуз!* [2, с. 169]; *«Ну, пропали! Ні за цапову душу!» – майнуло в голові* [2, с. 259].

Отже, мовні засоби і прийоми творення гумористичного смислу мають єдиний механізм реалізації в аналізованому тексті і виступають комплексно. Це допомагає реалізувати одне із головних завдань автора – іронічно, в доброзичливому гумористичному ключі змалювати різні сфери життя дитини, її уявлення про себе, своє призначення, місце в суспільстві, показати її вчинки та особливості характеру та ін. Така презентація авторського задуму сприяє формуванню моральних цінностей в дитини, ненав'язливо вказує на недоліки в поведінці, дозволяє сформувати юному читачеві власні висновки про добро і зло, чесність і підступність тощо.

#### *Література*

1. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилїстика української мови : підручник / за ред. Л.І. Мацько. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.
2. Нестайко В. Тореадори з Васюківки. Київ : «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2004. 544 с.
3. Сіроштан Т.В., Атаманюк М.В. Особливості функціонування абстрактної лексики в сучасних художніх творах для дітей. *Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. статей*. Мелітополь : МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. Вип. 7. С. 99–103.
4. Шульга Т.А. Гумористичний компонент у семантиці лексичних і фразеологічних одиниць мови творів Євгена Дударя : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2009. 20 с.